

Bratislava, 5. marec 2021

TLAČOVÁ SPRÁVA

Na vzdialenosti pri zbere odpadov záleží

Na triedenie skla, papiera, či plastov si Slováci už dávno zvykli, novinkou pre mestá a obce je ale zber biologicky rozložiteľného odpadu. Samosprávy, okrem Bratislavy a Košíc, majú od januára povinnosť triediť kuchynský odpad a vzdialenosť, ktorú musia obyvatelia prekonať k nádobám určeným na takýto zber, môže zásadne ovplyvniť mieru triedenia samospráv. Čím bližšie sa totiž zberné nádoby na odpad nachádzajú, tým ľudia viac, lepšie a aj čistejšie triedia. Vzdialenosť je totiž jedným z najdôležitejších faktorov na úspešné zavedenie správneho systému zberu odpadov.

Čo všetko sa môže pokaziť

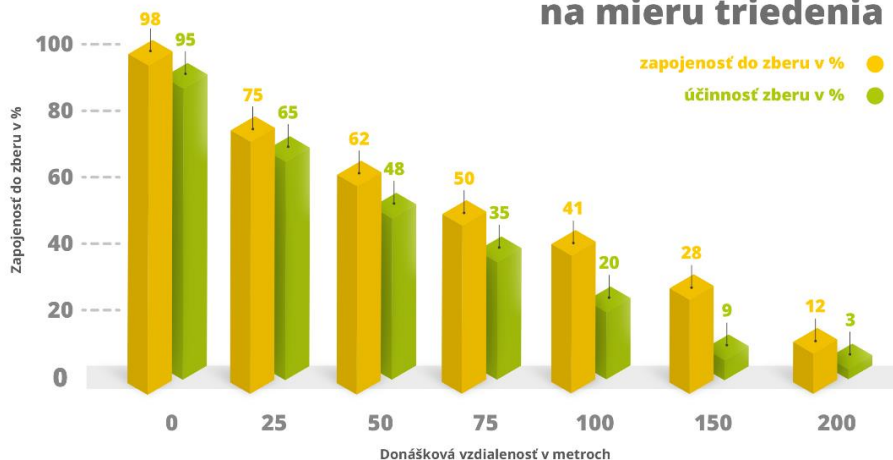
Na začiatku spustenia systému zberu by si každá samospráva mala stanoviť tri základné ciele. Hlavným dôvodom zavedenia by malo byť zníženie množstva skládkovaného odpadu tak, aby sme splnili európske ciele. Tie stanovujú, že do konca roku 2025 by sme mali opätovne využiť a recyklovať minimálne 55 percent komunálneho odpadu. Dôležitú úlohu zohráva ekonomická efektívnosť systému a v neposlednom rade aj vysoká miera spokojnosti a zapojenia občanov.

„Na týchto troch pilieroch môžu mestá a obce postaviť úspešný projekt. Nebudú tak vyhadzovať peniaze za nefunkčný systém a zároveň môže byť zhodnotený alebo zrecyklovaný maximálne množstvo odpadov,“ hovorí Martina Gaislová, odborníčka na komunálny odpad z portálu menejodpadu.sk. Samosprávy by mali občanom vytvoriť podmienky, aby bolo triedenie bioodpadu prirodzené a neodradili ich hneď na začiatku.

Ak systém nebude zrozumiteľný a pohodlný, môže byť síce vybavený najmodernejšou technológiou, no obyvatelia triediť nebudú. Jedným z rozhodujúcich faktorov je vzdialenosť. *„Ľudia si na nové spôsoby zvykajú ťažšie, ak narúšajú ich doterajší komfort. Väčšina z nich nechce a nebude chodiť s vytriedením bioodpadom cez polovicu obce či sídliska. Preto by nádoba mala byť najďalej tam, kde je aj kontajner na zmesový komunálny odpad,“* vysvetľuje Martina Gaislová. Obyvatelia majú už totiž vytvorený návyk a vrecko s bioodpadom len hodia na rovnakom mieste len do inej nádoby.

Ak sa na zber pozrieme cez čísla, najvyššia zapojenosť, ako aj účinnosť zberu, je **priamo pri zdroji**. Bioodpad dajú obyvatelia do košíka priamo na svojej kuchynskej linke. Keď sa im košík naplní, vyberú recyklovateľné vrecko, ktoré musia vyniesť do zbernej nádoby. Ak by mali triediť na mieste, ktoré je od nich vzdialené 25 metrov, do zberu sa zapojí o štvrtinu menej domácností a vytriedia sa len dve tretiny bioodpadu.

Vplyv donáškovej vzdialenosti na mieru triedenia

S narastajúcou vzdialenosťou tak záujem a ochota ľudí výrazne klesá. Ak by mali prejsť s bioodpadom dvesto metrov, urobí tak menej ako každá desiatá domácnosť, pričom vytriedenia len tri percentá bioodpadu. Zvyšok skončí ako zmesový odpad na skládke, kde vplyvom podmienok hnije, zapácha a vytvára jeden z najsilnejších skleníkových plynov metán.

„Ak však samosprávy zavedú zber priamo od zdroja, časom zistia, že množstvo zmesového odpadu určeného na skládku začne klesať. Mali by tak znížiť frekvenciu jeho odvozu alebo zmenšiť nádoby,“ hovorí Martina Gaislová. V konečnom dôsledku ušetria samotní obyvatelia, lebo čím menej odpadu na skládke, tým menšie poplatky za skládkovanie.

Ako správne triediť už doma

V domácnostiach nie je jedno, do čoho sa kuchynský odpad zbiera. Ak je nádoba bez veka, veľmi rýchlo bude domácnosť plná vínnych mušiek. Ak samosprávy zvolia zas plastové nádoby bez vetrania, mušiek sa ľudia zbavia, no vysypanie zhnitej masy do zbernej nádoby nebude práve najobľúbenejšou činnosťou. Nehovoriac o potrebe následného umývania nádoby. „Po jednom či dvoch pokusoch budú mnohí používatelia znechutení a so zberom skončia. Bioodpad radšej vysypú do zmesového odpadu, ktorý skončí na skládke,“ hovorí Martina Gaislová.

Naopak, ak samosprávy rozďajú do domácností **prevetrávané košíky** s kompostovateľnými vreckami, bioodpad sa v nich bude prirodzene vysušovať. Takto dokáže stratiť až 30 percent hmotnosti. V košíku ani v kuchyni nebude nič zapáchať ani hniť a dokonca sa zníži aj objem a hmotnosť bioodpadu. V konečnom dôsledku sa do vonkajšej zbernej nádoby na stojisku zmestí viac kuchynského odpadu.

Správne nádoby znamenajú nižšie náklady na odvoz

Od januára pribudli na stojiskách aj nádoby na biologicky rozložiteľný odpad. Ak budú nádoby na kuchynský odpad zapáchať a budú špinavé, po prvej skúsenosti ich už obyvatelia nebudú chcieť ani len otvoriť. Okrem zápachu sa v nich nájdeme hmyz, hlodavce a množstvo baktérií. Ak samosprávy chcú, aby ľudia boli ochotní triediť, musia zabezpečiť čistotu kontajnerových

stojísk, vybrať správnu nádobu na kuchynský odpad a zabezpečiť pravidelný odvoz všetkých druhov odpadov.

„Na základe skúseností zo zahraničia, napríklad z talianskych miest, vieme, že na zber kuchynského odpadu na stojiskách sú vhodné menšie zberné nádoby s objemom 120 alebo 240 litrov s prevetrávanými stenami, odtokovou mriežkou a prípadnou ochranou povrchu proti baktériám a vírusom, vrátane nového koronavírusu,“ vysvetľuje Martina Gaislová. Skúsenosti zo zahraničia zároveň ukazujú, že odvoz odpadu pri kuchynských nádobách by mal byť vo vyššej intenzite, aspoň raz za týždeň. Samosprávy sa tak môžu vyhnúť všetkým vyššie zmieňovaným negatívnym dôsledkom zberu bioodpadu.

Na Slovensku môže byť pozitívnym príkladom zavedenia správneho systému zberu samospráva v **Beluši** na Považí, kde od začiatku roka začali s triedeným kuchynským odpadom. V rodinných domoch ho obyvatelia kompostujú na svojich záhradách, v bytovkách zas domácnosti dostali prevetrávané košíky s kompostovateľnými vreckami. Ak ich naplnia, vyhodia ich na zberných miestach do nádob na bioodpad, ktoré majú 120 alebo 240 litrov.

„Kým pri prvom zbere na začiatku januára dokázali obyvatelia vytriediť 440 kilogramov kuchynského odpadu, už o mesiac to bolo viac ako tisíc kilogramov,“ hovorí Martina Gaislová. Odborníci vyhodnotili potenciál obce na úrovni 1 100 kilogramov mesačne. Vďaka nastavenému systému triedenia je odpad veľmi dobre vytriedený, bez znečistenia inými druhmi odpadu, čo zásadne uľahčuje jeho ďalšie spracovanie. A najmä zvyšuje kvalitu výsledného produktu – kompostu. Ten má pri takto vhodne pripravenom vstupe potenciál dosiahnuť kvalitu využiteľnú v poľnohospodárstve, čím sa Slovensko opäť obohatí o zdravú pôdu a zdravé plodiny.

Kontakt

Tomáš Halán
pr@menejodpadu.sk
mobil: 0911 396 462